

Planter til bierne

Med få midler kan dyrkede og udyrkede arealer gøres mere bivenlige.

AF OLE GRØNBÆK
Produktchef,
DLF-TRIFOLIUM A/S
og@dlf.dk

En del af den danske landbrugsjord ligger udyrket hen og består hovedsagelig af græs. Her er der gode muligheder for at tilgodese bierne ved at så bi-egnede planter. Nye regler for vildtafgrøder gør det også lettere at så arter til gavn for bierne på de dyrkede arealer.

HVOR FINDES AREALERNE ?

Langt de fleste danske landmænd har et stykke af deres ejendom liggende udyrket hen, og disse arealer er typisk placeret på den mindst dyrknings-egnede del af gården. Det vil sige på lave arealer, upraktiske trekanter i marken, kuperede områder eller som en stribe langs vandløb og hegn. Det giver derfor mange stykker udyrket mark rundt om i landskabet.

De udyrkede arealer er således gode "åndehul-ler" for den vilde fauna og kan med få tiltag blive endnu bedre – dels for de vildtlevende pattedyr

og fugle, dels for bierne. Efterhånden som marken bliver ældre, bliver vegetationen nemlig ensformig, og enkelte eller få arter bliver dominerende, oftest græsser.

Med de seneste ændringer af reglerne er det også blevet lettere at gøre noget for vildt og bier på den dyrkede landbrugsjord ved f.eks. at etablere striber med egnede arter på arealer der i øvrigt anvendes til dyrkning af korn eller andre afgrøder.

VILDTSTRIBER – ELLER "BISTRIBER"

Ifølge reglerne for vildtafgrøder kan der etableres striber på såvel dyrkede som udyrkede arealer ved pløjning, harvning, fræsning eller lignende. Efter jordbehandling kan sås forskellige arter, der giver foder og skjul for rådyr, harer og fugle, men også blomstrende planter, der kan give øget insektiv til glæde for fugle samt pollen og/eller nektar til bierne.

Som eksempler på afgrøder, der er egnede til bier kan nævnes honningurt, hjulkrone, boghvede, olieør, gul sennep, raps, solsikke, hestebønne, ærter, vikker, kællingetand, kløver, lucerne, stenklover og sneglebælg. Nogle arter er især vigtige for produktion af pollen til bierne, mens andre især leverer nektar (se skemaet på side 369).

I den nye bivenlige frøblanding indgår bl.a. solsikke og honningurt.

Foto: John Phipps

Foto: Marianne Adelhardt

FRØBLANDING SPECIELT TIL BIERNE

Fra 2011 vil det være muligt at købe en frøblanding med arter, der er specielt velegnede til bierne. DLF-TRIFOLIUM har sammensat en blanding til såning, hvor der ønskes et godt bitræk i en lang periode. Den består af fire arter, som bier meget gerne trækker på: Solsikke, honningurt, stenklover og hjulkrone. Blomstringen starter ca. 8 uger efter såning om foråret og bliver ved til langt hen i sensommeren.

HVAD KAN BIAVLEREN GØRE?

Alle tiltag skal naturligvis ske med accept fra ejeren af jorden. Hvis bigården er placeret på eller i nærheden af et udyrket areal, er det en god ide at lave en aftale med landmanden om etablering af striber med forskellige planter i marken. I de fleste tilfælde vil det sikkert være muligt at få ham til at lave jordbehandlingen når forårstravlheden i den øvrige mark er ovre (mon ikke der kan afregnes med honning for tid og dieselolie?).

Dernæst kan der sås en eller flere bivenlige arter, enten i renbestand, eller de kan indgå i blandinger. Hvis der er tale om et mindre areal kan såningen ske med hånd eller håndsåmaskine, men hvis der skal sås større stykker må man igen bede landmanden om hjælp eller låne en egnet såmaskine.

Etablering af bivenlige arter i nærheden af bigården er en nærliggende og forholdsvis billig metode til at forbedre trækmulighederne. Måske er det også en oplagt aktivitet i biavlerforeningen,

der ved at stå for koordinering og indkøb af frø kan gøre det lettere for den enkelte biavler at komme i gang med at etablere bistriber eller hele bimarker i landskabet – til glæde for bierne og biavleren, men bestemt også for alle andre der færdes i naturen. Du også læse om frø til bier på www.dlf.dk

Art	Nektar	Pollen	Blomstring, måned	Overvintring/ blomstrer igen
Alsikekløver ^a	***	***	6-8	Ja
Blodkløver ^a	**	**	7-8	Ja
Blomsterblanding	**	**	6-8	Nej
Boghvede	***	*	7-8	Nej
Cikorie	*	*	6-8	Nej
Esparsette ^a	***	***	5-6	Ja
Fodervikke ^a	*	*	6-8	Nej
Gul sennep	***	***	6-10	Nej
Hestebønne ^a	*	*	7	Nej
Hjulkrone	***	**	6-9	Nej
Honningurt	***	***	6-9	Nej
Hvidkløver ^a	***	***	6-8	Ja
Hør	*	*	6-7	Nej
Kommen	**	*	5-6	Ja
Kællingetand ^a	**	**	6-7	Ja
Lucerne ^a	**	*	7-9	Ja
Lupin ^a	-	*	7-8	Nej
Majs	-	*	7	Nej
Olieræddike	***	**	6-7	Nej
Raps	**	**	5-6	Nej
Rødkløver ^a	**	***	7-8	Ja
Serradel ^a	**	*	5-8	Ja
Sneglebælg ^a	**	*	5-9	Ja
Solsikke	**	**	7-9	Nej
Stenkløver ^a	***	**	7-9	Ja
Vildengblanding	**	**	5-9	Ja
Vintervikke ^a	**	*	6-8	Nej

^a Bælgplante, dvs. arten samler kvælstof fra luften og kan trives uden tilført kvælstofgødning.